

Ajalugu 9. klass

7.-9. klassi ajalooõpetusega taotletakse, et õpilane:

- tunneb huvi mineviku vastu;
- tunneb oma kodukohta ajalugu, Eesti ajalugu, Euroopa ning maailma ajalugu ajastut kõige enam iseloomustavate sündmuste, protsesside ja isikute kaudu;
- väärtustab kultuurilist mitmekesisust ning oma rolli kultuuripärandi säilitajana ja edasikandjana ning määratleb end oma rahva liikmena;
- leiab, üldistab, tõlgendab, kasutab ja hindab kriitiliselt ajalooteavet;
- kasutab ajaloo põhimõisteid õiges kontekstis, eristab ajaloofakti tõlgendusest ja arvamusest, näeb ja sõnastab probleeme ning esitab neist lähtudes küsimusi;
- mõistab põhjuse-tagajärje, sarnasuse-erinevuse ja järjepidevuse olemust ning hindab allikate usaldusväärsust ajaloosündmusi ja -protsesse ning ajaloolist keskkonda analüüsides;
- tunnustab inimeste, vaadete ja olukordade erinevusi, kujundab ning põhjendab oma arvamust,
- tunneb ja kasutab erinevaid õpivõtteid, tekstiliike ja teabeallikaid, väljendab oma teadmisi ning oskusi suuliselt ja kirjalikult ning kasutab õppetegevuses IKT vahendeid

Ajaloo ainekava 9. klassis

1. Ajaline maht 2 tundi nädalas, 70 tundi aastas
2. Eeldatav õpilaskontingent on 8. klassi õppekava läbinud õpilased
3. Õppeaine sisu ja eeldatavad õpitulemused

Maailm kahe maailmasõja vahel 1918-1939

Rahvusvaheline olukord- Pariisi rahukonverents, poliitiline kaart pärast Esimest maailmasõda. Rahvasteliidu tegevus ja mõju ning sõjakollete kujunemine Aasias ja Euroopas.

Maailmamajandus. Ülemaailmse majanduskriisi põhjused, olemus ja tagajärjed.

Demokraatia ja diktatuurid 1920.–1930. aastail, demokraatia ja diktatuuri põhijooned, demokraatia Ameerika Ühendriikide näitel, autoritarism Itaalia näitel, totalitarism NSV Liidu ja Saksamaa näitel

Eesti Vabariik. Vabadussõda. Asutav Kogu: maareform ja põhiseadus. Demokraatliku parlamentarismi aastad. Vaikiv ajastu. Majandus. Kultuur ja eluolu. Välispoliitika.

Kultuur ja eluolu kahe maailmasõja vahel- uued kultuurinähtused, teadus, tehnika areng: aatomiuringud, auto ja lennuk, raadio, kino ja film, kirjandus ja kunst, uued propagandavahendid

Eeldatavad õpitulemused:

- näitab kaardil Esimese maailmasõja järel toimunud muutusi (Versailles' süsteem);
- toob esile rahvusvahelise olukorra teravnemise põhjusi 1930. aastail;
- iseloomustab ning võrdleb demokraatlikku ja diktatuurset ühiskonda;
- iseloomustab ning võrdleb Eesti Vabariigi arengut demokraatliku parlamentarismi aastail ja vaikival ajastul;
- iseloomustab kultuuri arengut ja eluolu Eesti Vabariigis ning maailmas, nimetab uusi kultuurinähtusi ja tähtsamaid kultuurisaavutusi;
- seletab ja kasutab kontekstis mõisteid demokraatia, diktatuur, autoritarism, totalitarism, ideoloogia, fašism, kommunism, natsionaalsotsialism, repressioon, Rahvaste Liit, Versailles' süsteem, vaikiv ajastu, parlamentarism, Tartu rahu;
- teab, kes olid järgmised isikud ja iseloomustab nende tegevust: Jossif Stalin, Benito Mussolini, Adolf Hitler, Franklin Delano Roosevelt, Konstantin Päts ja Jaan Tõnisson

Teine maailmasõda 1939-1945

Rahvusvaheline olukord enne Teist maailmasõda. Lääneriikide järeleandmised Saksamaale. München. MRP.

Teise maailmasõja sõjategevuse üldiseloomustus- sõja algus ja lõpp, sõdivad pooled, rinded, holokaust. ÜRO asutamine.

Eesti Teise maailmasõja ajal- baaside ajastu, iseseisvuse kaotamine, juuniküüditamine, sõjategevus Eesti territooriumil, Nõukogude ja Saksa okupatsioonid.

Eeldatavad õpitulemused:

- näitab kaardil Teise maailmasõja sõjategevust Idarindel, Läänerindel, Vaiksel ookeanil ja Põhja-Aafrikas ning muudatusi Teise maailmasõja järel;
- iseloomustab, milline oli rahvusvaheline olukord Teise maailmasõja eel, ja toob esile Teise maailmasõja puhkemise põhjusi;
- selgitab MRP ja baaside lepingu tähtsust Eesti ajaloos;
- iseloomustab Eesti Vabariigi iseseisvuse kaotamist;
- teab, millal algas ja lõppes Teine maailmasõda, toob esile Teise maailmasõja tulemused ning tagajärjed;
- teab, mis riigid tegutsesid koostöös Saksamaaga ja mis riikidest moodustus Hitleri-vastane koalitsioon;
- seletab ja kasutab kontekstis mõisteid *MRP*, *holokaust*, *küüditamine*, *baaside leping*, *okupatsioon*, *Atlandi Harta*, *ÜRO*.

Maailm pärast teist maailmasõda 1945-2000

Külm sõda. Külma sõja põhijooned ja avaldumisvormid. Kahepooluselise maailma kujunemine: Trumani doktriin, Marshalli plaan, Berliini blokaad ja Saksamaa lõhestamine. Kriisid ja sõjad: Kuuba kriis, Berliini müür, Vietnami sõda.

Läänemaailm USA ja Saksamaa Liitvabariigi näitel- USA ühiskond: sisepoliitika, ühiskondlikud liikumised, välispoliitika. Saksamaa Liitvabariigi majanduse areng. Ida- ja Lääne-Saksamaa suhted.

Kommunistlikud riigid. Kommunistliku süsteemi teke. NSV Liit: stalinism, sula, stagnatsioon

Eesti Nõukogude okupatsiooni all- piiride muutumine, repressioonid, kollektiviseerimine, industrialiseerimine, poliitiline juhtimine, kultuur ja eluolu.

Kommunistliku süsteemi lagunemine- *perestroika ja glasnost*. M. Gorbatšov, B. Jeltsin. Saksamaa ühinemine.

Eesti Vabariigi iseseisvuse taastamine- Laulev revolutsioon, Balti kett, põhiseadusliku korra taastamine.

Maailm 1990. aastail- üldülevaade, Euroopa Liidu laienemine, NATO laienemine, uued vastasseisud.

Kultuur ja eluolu 20. sajandi teisel poolel. teaduse ja tehnika areng: aatomiuuringud, infotehnoloogia, massikultuur, naine ja ühiskondlik elu, muutused mentaliteedis.

Eeldatavad õpitulemused:

- iseloomustab külma sõja kujunemist ja olemust, toob esile selle avaldumise valdkonnad ja vormid;
- näitab kaardil olulisemaid külma sõja aegseid kriisikoldeid ja muutusi maailma poliitilisel kaardil 1990. aastail;
- iseloomustab tööstusriikide arengut USA ja Saksamaa Liitvabariigi näitel;
- iseloomustab kommunistlikku ühiskonda NSV Liidu näitel ning Eesti arengut NSV Liidu koosseisus;
- toob esile kommunistliku süsteemi kokkuvarisemise põhjused ja tagajärjed;
- analüüsib Eesti iseseisvumise taastamist ja Eesti Vabariigi arengut;
- iseloomustab kultuuri ja eluolu 20. sajandil;
- seletab ja kasutab kontekstis mõisteid *perestroika, glasnost, külm sõda, kriisikolle, kollektiviseerimine, industrialiseerimine, plaanimajandus, massirepressioon, Atlandi Harta, Euroopa Liit, NATO, Balti kett, laulev revolutsioon*;
- teab, kes olid järgmised isikud, ja iseloomustab nende tegevust: Mihhail Gorbatšov, Boris Jeltsin, Arnold Rüütel, Lennart Meri, Edgar Savisaar, Mart Laar.

4. Kontroll, hindamine

Hindamine toimub vastavalt Jakob Westholmi Gümnaasiumi hindamisjuhendile [LINK](#).

5. Kasutatav õppevara

- Einar Värä, Tõnu Tannberg, Ago Pajur. Lähiajalugu. Ajaloo õpik 9. klassile. I osa AS BIT 2004
- Ene Tannberg, Urma Linnus. Lähiajalugu. Ajaloo töövihik 9. klassile. I osa. AS BIT 2004
- Einar Värä, Tõnu Tannberg. Lähiajalugu. Ajaloo õpik 9. klassile. II osa. AS BIT 2004
- Ene Tannberg, Urma Linnus. Lähiajalugu. Ajaloo töövihik 9. klassile. II osa. AS BIT 2004

6. Lõiming

Vaata lõimingutabelit [LINK](#).